20-ter Jahrgang Nr. 13 Jüdische Pester Zeitung. Montag, 30. Jänner 1888.

Redaction u. Administration befinden sich: BUDAPEST, Waitzner-Ring Nr. 3.
Pränumerations-Preis: Für Oesterreich-Ungarn Ganzjährig 8 Gulden östr. W. Halbjährig 4 Gulden östr. W. Vierteljährig 2 Gulden östr. W.
Für's Ausland Ganzjährig 10 Guld. — kr. ö. W. Halbjährig 5 Guld. — kr. ö. W. Vierteljähr. 2 Guld. 50 kr. ö. W.
Pränumerationen werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

ייִדישע פּעסטער צייטונג

פּאָליטישעס ארגאַן. ערשיינט וואָכענטליך דריימאַל.

רעדאקציאן אונד אדמיניס-טראציאן בעפינדען זיך: בודאפעסט, וואיטצנער-רינג נר. 3.
פּראנומעראציאנס-פּרייז: פיר אסטרייך-אונגארן גאנציעהריג 8 גילדען עסטר. וו. האלביעהריג 4 גילדען עסטר. וו. פירטעליעהריג 2 גילדען עסטר. וו.
פיר'ס אויסלאנד גאנציעהריג 10 גילד. — קר. ע. וו. האלביעהריג 5 גילד. — קר. ע. וו. פירטעליעהריג 2 גילד. 50 קר. ע. וו.
פּראנומעראציאנען ווערדען יעדען טאג ענטגעגענגענאָממען. אנאָנצען ווערדען נאך איפליגענדעם טאריף בערעכנעט.

צוואנציגסטער יאהרגאנג נר. 13 1888. Erscheint wöchentlich dreimal. בודאפעסט מאָנטאג, יז שבט, תרג"ח.

דיא אנטוואָרט טיסא'ס

פאָרגעסטערן וואָרען ווידער איינמאל דיא בליקע איוראפא'ס אויף בודאפעסט געריכטעט. איבעראלל ערוואַרטעטע מאן מיט געשפאננטער אויפמערקזאמקייט, וואס אונגארנס מיניסטערפּרעזידענט קאָלאָמאן פ. טיסא איבער דיא אויסוואָרטיגע לאגע זאגען ווערדע, אב ער איינען קריעג מיט רוסלאנד פיר וואהרשיינליך האלטע אדער ניכט.

אם זאמסטאג נאכמיטטאג בעאנטוואָרטעטע טיסא דיא אן איהן פאן דען אבגעאָרדנעטען העלפי אונד פערצעל געריכטעטען אינטערפעללאציאנען איבער דיא אויסוואָרטיגע פאָליטיק מיט דער פאָלגענדען, פאם פאפיער הערוניטערגעלעזענען רעדע:

„געעהרטעס הויז!

צוויא אינטערפעללאציאנען וואורדען אין הינזיכט אין- דיא אויסוואָרטיגע לאגע אן מיך געריכטעט.

אב עס אנגעצייגט וואר, דיעזע אינטערפעללאציאנען צו שטעללען אדער ניכט, היריבער וויל איך ניכט אורטהיילען: דאך איזט עס מיינע צווייפעללאָזע איבערצייגונג, דאסס אינדעם וויר זעהען, וויא זעהר זיך אין אללען שטאאטען, זעלבסט אין ענגלאנד, דיא רעגיערונגסמאנגער דיא גראססטע בעהוטזאמקייט איפערלעגען, ווען זיא דיא פאָליטישע לאגע בעשפרעכען אונד זיך ענטהאלטען, איבער איהרע געגענוואַרטיגע אונד צוקינפטיגע טהאטיגקייט ערקלערונגען אבצוגעבען, עס יעדערמאן איינזעהען מיססע, דאסס דיעזע ענטהאלטזאמקייט וועגען איינער יעדען רעגיערונג אין געבאט דער דורך דיא לאגע געשאפפענען נאטהווענדיגקייט זייא. (צושטיממונג.)

פאן דיעזער איבערצייגונג דורכדרונגען, ווערדע איך איך עס אונטערלאססען, אין דיא פראגען דער הערען אינטערפעללאנטען נאהער איינצוגעהען אונד מיך נור קורץ געפאסטס אים אללגעמיינען אויסערן. (הארט, הארט!)

בעפאָר איך אויף דיעס טהון ווערדע, וואָרנע איך יעדערמאן, דען אפטט אים פאָלקסמונדע ווידערשפרוכע צו איינאנדער שטעהענדען טעלעגראממען אונד צייטונגסנאכריכטען איינען גלויבען צו שענקען.

עס איזט ניכט מיינע אבזיכט צו אונטערזוכען, אב דיעזע נאכריכטע אלס באַרזענמאנאווער אים אינטערעססע הערפאָרגערופען, אדער צו דעם צוועקע אין דיא וועלט געשליידערט ווערדען, דאמיט דורך דיעזעלבען היע אונד דא איין אונרוהע אין דעם שטאאטס איינע בעאונרוהיגונג, איינע שפאלטונג הערפאָרגערופען, אדער דאס געגענזייטיגע פערטרויען דער פערבינדעטען מאכטע צו איינאנדער ערשיטטערט ווערדע. דאך איזט עס דיא אויפגאבע איינעס יעדען פאָליטיקערס, זיך דורך דערליי נאכריכטע ניכט אירעפיהרען צו לאססען אונד נאמענטליך ניכט זאפאָרט דאריבער שליססע צו ציעהען, דיא וויל אויף פאלשען פאראויססעטצונגען בערוהענד הינפאללינ זיין מיססען.

דיא פאלגע איינער זאלכען אירעפיהרונג איזט עס, ווען יעמאנד, וויא דער הערר אבגעאָרדנעטע העלפי אין זיינער רעדע, דיא שוועסטערלייטענדען פאלגען אויס אונגעלייבען איינמישונגען אבלייטעט,

דיא אונזער מיניסטער דעם אייססערן בעציגליך פאָליטישער ענטשיידונגען צו בעשטעהען האבע. דאסס אבער דאראן קיין וואהרעס וואָרט איזט, ווארדע בערייטס אויך דורך צייטונגען פאן מאַסגעבענדסטער שטעללע בעקאננטגעגעבען.

איין אהנליכעס וואָרע, ווען יעמאנד פראגען ווירדע, וויא דיעס אין דען צייטונגען עבענפאללס בעהויפטעט ווארדע, אב עס וואהר זייא, דאסס דער קריעגסמיניסטער אנלאסליך מיינער לעטצטען אנוועזענהייט אין וויען אום איינען קרעדיט פיר מיליטארישע פארבערייטונגען נאכגעזוכט האבע. אללעס יענאך אין פאלגע מיינעס ווידערשפרוכעס פערוויינערט ווארדע, דען אויך היעראן איזט קיין שטערבענסווארטכען וואהר. זא איזט עס אויך, ווען דיא פראגע אן מיך געריכטעט ווירד, אב וויר דאראויף פערטרויען קאננען, דאסס אונזערע פערבינדעטען דאהעטיגע ערפיללען ווערדען, וואס וויר פאן איהנען צו ערוואַרטען בערעכטיגט זיינען.

ווען וויר זעהען, דאסס מאן אונז באלד אין איינער, באלד אין אנדערער פאָרם אויפמערקזאם מאכט, אויף דער הוטה צו זיין, וויל וויר אונז אין דעם פערטרויען אויף אונזערע פערבינדעטען טייזשען ווערדען, אונד ווען דאגן ווידער יענע אויפמערקזאם געמאכט ווערדען, אכט צו געבען, וויל זיא זיך אין אונז טייזשען ווערדען, איזט עס אינמאגליך, ניכט איינצוזעהען, דאסס עס אים אינטערעססע איינער יעמאנדעס געלעגען זיין מוסס, דען פריעדענסבונד צו שטאָרען, אדער ווענינגסטענס דאס געגענזייטיגע פערטרויען דער מיטגליעדער דעסזעלבען צו ערשיטטערן אונד אויך אין דען בעטרעפפענדען פאלקערן איינע דיא טהאטקראפט לאהמענדע בעאונרוהיגונג הערפאָרצורופען. (צושטיממונג.)

דיעזען אויסשטרייאונגען געגעניבער שטעהט דיא טהאטזאכע: דאסס ניכט דער גערינגסטע גרונד פאָרהאנדען זייא, דאסס וויר אימטער אן דעם גוטען ווילען דער צור איפרעכטהאלטונג דעם פריעדענס אונד צו איהרער איינענען זיכערהייט פערבינדענען מאכטע צווייפעלן קאננטע.

דאסס רוססלאנד (הארט!) איינע אויסנעהמענדע פערלעגונג ווייטער טרופפען גענען וועסטען פאָרנימט, איזט זאטטזאם בעקאננט, זאוויא אויך, דאסס דיא דורכפיהרונג דיעזער זייט לאנגערער צייט בעשטעהענדען פלאנעס אין דער ריכטונג דער גרענצען דיעזער מאנארכיע אין נייערער צייט אין גראססערעם מאססע ערפאָלגטע. (הארט!)

עבען דעסהאלב יעראך אהנע איגנער אייגענע צווייפעל אין דיא פריעדפערטיגען ערקלערונגען זר. מאיעסטאט דעם קאיזערס פאן רוססלאנד אונד אין דעססען וואהלוואללענדע אבזיכטען צו זעטצען, אונד אינדעם וויר זעלבסט דיא פאן רוססישער זייטע געגעבענען ערקלערונגען וועלכע אין בעטרעפף יענער טרופפען-בעוועגונגען יעדע קריעגערישע אבזיכט בעשטרייטען, זא ווייט אננעהמען, אלס עס דיא פאָרזיכט פיר דא איינע זיכערהייט געשטאטטעט,

איזט עס אונזערע פפליכט, דאפיר צו זארגען, דאסס ביא פערמיידונג אללער דעססען, וואס דען שיין איינער העראויספאָדערונג האבען קאננטע, דאס פיר אללע פאללע נאטהיגע געשעהע, וואס דיא זיכערונג אונזערער גרענצען אונד דיא וועהרפאהיגקייט אונזערער ארמעע ערפאָדערט. (אללגעמיינע לעבהאפטע צושטיממונג.)

דיא ציעלע אונד גרונדזאטצע אונזערער אויסוואָרטיגען פאָליטיק זינד דען פאלקערן דער מאנארכיע אונד אללער וועלט בעקאננט. אין דיעזער הינזיכט האבע איך מיך געאייסערט אונד האט אויך דער מיניסטער דעם אייססערן אויסגעשפראָכען.

יעדער וייסס עס, דאסס וויר פיר אונז נאר ניכטס, ווענער איינע פערטראגסווידריגע אויסדעהנונג אונזערעס איינפליססעס, נאך גאר איינען געביעטסצוואכס אנשטרעבען, זא וויא דיעס אונז לייכטפערטיגער ווייזע צוגעשריעבען ווירד (אללגעמיינע לעבהאפטע צושטיממונג). אויף דיעזער גרונדלאגע דער פערטראגע שטעהענד, ווינשען וויר פאר אללעם דיא ערהאלטונג דעם פריעדענס אונד ווערדען אויך אים אינטערעססע דעסזעלבען שטעטס בערייט זיין, אין פערזאהנליכעם זינגע אים פעראיינע מיט דען איבריגען אייראפאישען מאכטען בעהופס ערהאלטונג פערטראגסמאססיגער צושטאנדע מיטצוווירקען. (צושטיממונג.)

איך קאנן נור ווידערהאלען, וואס שאן וויעדער דער רעגיערונג ווידערהאלט געזאגט וואורדע, דאסס דאס בינדניס דער מיטטעל-אייראפאישען מאכטע גע... עטוואס אנדערעס וואר, אלס איין ענטשיעדענעס פריעדענסבינדניס אויף רייין צור אבוועהר בערעכנעטער גרונדלאגע, אונד דעסהאלב יעדעם געוואלטזאמען פארגעהען פערנשטעהט. (צושטיממונג.)

דא אויך פאן רוססלאנדס מאססגעבענדסטער שטעללע דיא פריעדליבסטען אבזיכטען פערקינדעט ווערדען, קאננען וויר — אינדעם וויר צוגלייך דיא לעבענסאינטערעססען אונזערער מאנארכיע וואהרען — טראטץ מאנכער צור צייטאבט אונד צום קריעגע טרייבענדער עלעמענטע, היערויף דיא האפפנונג גרינדען, דאסס עס דען פריעדליעבענדען מאכטע אונד רעגיערונגען געלינגען ווערדע, דען פריעדען צו ערהאלטען אונד אייראפא פאן דעם שווער אויף דעמזעלבען לאסטענדען געפיהלע דער אונזיכערהייט צו בעפרייען." (אללגעמיינע לעבהאפטע צושטיממונג.)

* * *

וויא בערייטס בעמערקט, האט טיסא דיא בעאנטוואָרטונג דער אינטערפעללאציאנען ניכט איבערווינדעג געשפראָכען, זאנדערן פאם פאפיער געלעזען. עס ווירד געוויסס נימאנד בעהויפטען וואללען, דאסס טיסא ניכט רעדעגעוואנדט, דאסס ער יעמאלס ביא איינער נאך זא גראססען אונד וויכטיגען רעדע אינס שטאקקען געראטהען, וויא ... האלט דיא מייסטען אונד בעסטען ...

בען הערדען. אבער ניכט אללעס איזט גאלד וואס גלאנצט. הערר פ. שאפסבערגער האטט וואהרשיינליך מעהר פריידד אן זייער מאכטיגר אטטיליע ערלעבט. ווען ער דיא איטטלקייט אין־טערהרקקט א

ארדנונג גערופען ווארדע. — מיניסטער פוטט-קאממער גיבט צו, דאסס דיא פאליצײא הילפסלייטע פערווענדע, וועלכע צוואר ניכט נאבלען כאראקטער, אבער דיא פאהיגקײט האבען, דיא דונקלען וועגע דער אומשטירצלער אויפצודעקקען. דער מיניסטער ערא'נגערט דאראן, דאסס דיא פרייססישע פאליצײא אין דער לאגע וואר, דאס לעטצטהין געגען דען וינטערפאלאסט דעם רוססישען קאיזערס געפלאנטע אטטענטאט רעכטצייטיג אין פעטערסבורג אנצוצייגען.

איך דער ליבעראלע אבגעארדנעטע באמבערגער שפראך איננעמיין העפטיג אונד בײססענד געגען דיא רעגיערונג. ער זאגטע: מיניסטער פוטטקאממער האט שאן פאר דעם ערסטען קאנאנענשוסס קאפיטולירט. דיא רעגיערונג מאכטע דאס זאציאליסטענגעזעטץ צו איינעם דויערנדען מאכען, אבער דיא ענטהיללונגען דעם אבג. זינגער זינד ניכט זא פערלאקקענד, אום דאס געזעטץ בייצובעהאלטען. דיעזע ענטהיללונגען זינד פיר דיא עהרע דייטשלאנדס, פיר דען גוטען רוף דער נאציאן וועניג שמייכעלהאפט. (בעוועגונג.) איך האטטע אים אינטערעססע דער נאציאנאלען עהרע געווינשט, דאסס דער מיניסטער זיך בעססער איבער דער אנגעלעגענהייט געצאגען האטטע. אין ענגלאנד אונד אמעריקא דענקט ניעמאנד אן זאלכע ערפרעססונגסמאסרעגעלן. נור דיא שטארקע דייטשע נאציאן שלאגט דאס רעכט אונד דיא פרייהייט אין פעססעלן. נור דייטשלאנד פערדירבט דאס רעכט, וועלכעס דורך ריכטערליכע אויסלעגונגען שאן גענוג געשאדיגט איזט. דיא רעגיערונג אונד איהרע אנהאנגער זעלבער פערברייטען דאס זאציאליסטישע גיפט אים פאלקע.

נאכדעם נאך מיניסטער פוטטקאממער ערוויעדערט אונד דער פאלע קאשציעלסקי עבענפאללס פיר דיא אבלעהנונג דער פארלאגע געשפראכען האטטע, ווארדע דיא דעבאטטע אבגעבראכען. הײטע ווירד דיעזעלבע פארטגעזעטצט.

* * *

וויא אויס בערלין געמעלדעט ווירד, איזט דער רייכסקאנצלער פירסט ביסמארק, ארטהין אים פריעדריכסרוהע צוריקגעקעהרט אונד געדענקט דעזעלבסט. נאך אים לויפע דיעזער וואכע אים רייכסטאגע איינע רעדע איבער דיא איסווארטיגע פאליטיק צו האלטען.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (דיא קאניגין אונד יהודה הלוי.) צו דער פאן אונז בערייטס געבראכטען מעלדונג, דאסס אונזערע קאניגין דורך איהרען בוכהאנדלער פאם בודאפעסטער סעמינאר-פראפעססאר דר. דאוויד קויפמאנן דעססען שריפט איבער יהודה הלוי בעציעהן ליעסס, איזט נאך פאלגענדעס נאכצוטראגען: היינריך היינע, דער גראססע שפאטטער, דעם ניעמאנד אונד ניכטס הייליג איזט, ווירד גאנץ אנדאכטיג, דא ער איבער יהודה הלוי שרייבט. עס איזט דאהער קיין וואונדער, דאסס איהרע מאיעסטאט דיא קאניגין דיעזען פאן איהרעם ליעבלינגסדיכטער איינציג פערעהרטען העבראישען דיכטער קעננען לערנען וואללטע. דער דורך דיא בעשטעללונג דער קאניגין אויסגעצייכנעטע פראפעססאר קויפמאנן בעאיילטע זיך נאטירליך, זיין טעלעגראפיש ערבעטענעס בוך („יהודה הלוי, פערזוך איינער כאראקטעריסטיק") זאפארט נאך וויען צו זענדען.

* (דער נייע פרעזידענט דעס מאגנאטענהויזעס.) אין דער פרייטאגזיטצונג דעס מאגנאטענהויזעס ווארדע דאס אללערהאכסטע קאניגליכע האנדשרייבען פערלעזען, וואמיט דער ביזהעריגע וויצעפרעזידענט דעם אבערהויזעס, קראנהיטער בארען ניקאלוים וואי, אן שטעללע דעם פערשטארבענען גראפען פייל שעננייעי צום פרעזידענטען דעם אבערהויזעס ערנאננט ווארדע.

* (דיא ערסטע שוואלבע.) וויא מאן אויס אונגוואר בעריכטעט, ווארדע דער יידישע שילער דעם דארטיגען גימנאזיומס, מאריץ ווייסס, מיט צושטיממונג דעס אונטעררכטסמיניסטערס טרעפארט פאם שרייבען אם זאמסטאג בעפרייט.

* (דאס צויבערמיטטעל דעס דייטשען קאיזערס.) אונטער דעם ביערנפאלקע אין באיערן ווירד פאלגענדעס ערצאהלט אונד געגלויבט: קאיזער ווילהעלם פערדאנקט זיין לאנגעס לעבען איינעם צויבערמיטטעל, וועלכעס איהם אללײן בעקאננט איזט. איינינע טראפפען דיעזעס וואנדערמיטטעלס האט דער קאיזער דעם פעלדמארשאלל גראפען מאלטקע אונד דעם רייכסקאנצלער פירסטען ביסמארק געגעבען. מעהרערע מאנארכען איירפא'ס האבען בערייטס דען דייטשען קאיזער אום מיטטהיילונג דעס געהיימניססעס ערזוכט, דאך איזט דיעזער ענטשלאססען, עס נור פיר זיינען אייגענען געברויך צו בעהאלטען. איך דעם צאר האט קאיזער ווילהעלם דיא ביטטע אום דאס צויבערמיטטעל אבגעשלאגען, אונד דארין ליעגט דער איינענטליכע גרונד דער פערשטיממונג צווישען דייטשלאנד אונד רוססלאנד. — יעטצט וויססען וויר עס, ווארום איירפא פאם קריעג בעדראהט ווירד!

* (אויס דונא-סערדאהעלי) ווירד געשריעבען: „פיר זאמסטאג 3 איהר נאכמיטטאגס וואר היער איינע וואהלער-קאנפערענץ איינבערופען, אום איבער דיא נייוואהל איינעם אבגעארדנעטען אן שטעללע דעם אנטיסעמיטען סאבא צו בעראטהען, דעססען וואהל פאם אבגעארדנעטענהויזע אנגוללירט ווארדע. דיא צאהלרייך ערשיענענען אנטיסעמיטען האבען יעדאך דורך לארמען אונד שרייען יעדע בעראטהונג פערהינדערט, אונד מוססטע זיך דא פערזאממלונג אויפלאזען, אהנע איינען בעשלוסס געפאססט צו האבען.

* (איין איזר. לעהרער-וואיזענהויז.) ווירד אויף אנרעגונג דער איזר. געמיינדע צו וועספרים ערריכטעט ווערדען. דיא קאפאשוארער איזר. געמיינדע האט צו דיעזעם צוועקקע בערייטס 1600 גילדען געזאממעלט, אונד האפפט מאן, דאסס אויך אנדערע געמיינדען נאמהאפטע סוממען צו דיעזער הומאניטארען שטיפטונג בייטראגען ווערדען.

* (דועלל אטוואש-וואדנאי.) דער וועגען עהרענבעלײדיגונג אם דאננערסטאג פעראורטהײלטע רייכסטאגסאבגעארדנעטע אנדאר וואדנאי האט דעם פערטרעטער דעס קלאגערס, קארל אטוואש, ריכטיג זיינע סעקונדאנטען געשיקקט, אונד איך לעטצטערער האט בערייטס זיינע סעקונדאנטען נאמהאפט געמאכט. לעטצטערע ווערפען יעדאך דיא פראגע אויף, אב דיא אייסערונגען אטוואש'ס זיינען גענוגער בערעכטיגען, ריטטערליכע גענוגטהואונג צו פערלאנגען. וויא עס הייססט, ווירד איך דער איסשוסס דער בודאפעסטער אדוואקאטענקאממער זיך מיט דער פראגע בעשאפטיגען, אב איין פערטהיידיגער פיר זיינע פאר איינעם געריכטסהאפע געשפראכענען ווארטע פערפפליכטעט זייא, אויף פריוואטעם וועגע דער זיך בעליידיגט פיהלענדען פארטייא גענוגטהואונג צו געבען. — וואדנאי שיינט אינצווישען זיינע רייפאללען אייסערונגען אין בעטרעפף זיינער אנטיסעמיטישען פאליטיק — צו בערייען. ער פערווענדעט אן דיא צייטונגען איינע ערקלארונג, אין וועלכער ער „אים דעם געדאכטניססע" זיינע פאר געריכט געשפראכענען ווארטע וויעדערגיבט. ער וויללע נור געזאגט האבען, דאסס דיא אנטיסעמיטענפארטײא דיא יודענפראגע אויף געזעטצליכעם

איך מיט דען אונגארן צו ברעכען אונד זיך דאדורך נאך שלימעערע פערלעגענהייטען אויפצובירדען, פערווינדערטע ענטשיעדען דען וואונש דער קראאטען אין וויא פערן דערזעלבע זיך אויף דיא לאזטרעננונג פאן אונגארן בעצאג.

דאך וואר דיעזע ענטשיידונג ניכט איפריכטיג געמיינט, וואס דאדורך קלאר בעוויעזען איזט, דאסס דער קאניג דען צווייטען טינקט דעס בישטגעזוכעס, דיא ערנענונג יעללאטשיטש'ס צום באנוס, זאפארט בעוויללינגטע, אונד צוואר איינען מאנאט פריהער, אלס דיא ענדגילטיגע ביישטאטיגונג דעס אונגארישען מיניסטעריומס ערפאלגט וואר.

דיעזער אומשטאנד מאכטע אין אונגארן באזעס בלוט אונד ערוועקקטע אום זא מעהר ארגוואהן, אלס דאס גאנצע אהנע וויססען אונד בעפראגען באטטהיאני'ס, דעס ערנאננטען מיניסטערפרעזידענטען, געשעהען וואר.

דיא גענענער אונגארנס לאגען דעם מאנארכען אונאבלאססיג אים אהר, דאסס ער דען וואונש דעס אונגארישען לאנדטאגס ניכט ערפיללען אונד פאללס אונגארן איינע רעוואלוציאן וואגען זאללטע, דען שוטץ דער קראנע דעם העערע אונד דען מיט אונגארן האדערנדען קראאטען אנפערטרויען מאכטע.

ניכטסדעסטאוועניגער בעוויללינטע דער מאנארך, אללען איינווענדונגען צום טראטץ, דיא קאנסטיטוציאן.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

פאליעטאן.

דועלל-וואוטה אונד מאננעסמוטה.

(7-טע פארטזעטצונג.)

עס וואר איין ווייסער וויעזענגרונד, פאן אלטען האהען בײמען איינגעראהמט, אויף וועלכעם איינע שאר יונגער דאמען אונד העררען פראהליך זיך טוממעלטען. מאן ארראנשירטע פערשיעדענע אונטערהאלטונגען, דיא איינען שפיעלטען, דיא אנדערען האשטען נאך שמעטטערלינגען. מאטהילדע זאסס מיט איינינען פריינדיננען אם אופער דעם באכעס, אום פישע צו פאנגען.

איינע איהרער פריינדיננען, איינע מינטערע ברינעטטע, שטאנד הינטער איהר אונד פלוידערטע אונאויפהארליך פארט.

„וויא זיעהט נור דיעזער העננער אויס?" פראגטע זיא. „דיין פאטער ערצאהלט יא פאן איהם וואונדערדינגע; אבער וואהרשיינליך אורטהײלט ער נור נאך דען פאמפאסאר-פאהינקייטען. איך שטעללע מיר דיעזען העננער אלס האך אויפגעשאססענען, מאגערען מאנן מיט געביקקטער האלטונג פאר, וויא אללע עס זינד, דיא פאן יוגענד אויף אם פולטע שטעהען. ניכט וואהר? זא רעדע דאך!"

מאטהילדע לאכטע אונד זאגטע: „ווארטע נור ביז ער קאממט; דוא ווירסט עס דאנן אם דייטליכסטען זעהען."

„ווארום איזט ער אייגענטליך נאך ניכט דא?" פראגטע דיא פריינדין ווייטער. „וואהרשיינליך וואללען איהם אים בוכע זא אונד זא פיעלע מארק אונד זא אונד זא פיעלע פפענניגע ניכט שטימען. פרייליך איזט מאן דא ניכט פיר דיא געזעלשאפט אויסגעלעגט."

„זיא האט רעכט," דאכטע מאטהילדע פערדריעססליך אים שטיללען; „זיין געשאפט איזט איהם דאס האכסטע. ווײדעם ער דיעזעס ערראכנעט האט, האט ער קיין ווארט אדער אויך נור איינען בליקק פיר אנדערע דינגע איבריג."

„זיעה דאך מאטהילדע! ווער קאממט דא?" ריעף דיא פריינדין פלאטצליך.

מאטהילדע זאה זיך אום, שפראנג ראש פאם אופער אויף אונד ביקקטע זיך, אום איהר קלייד אין ארדנונג צו ברינגען אונד זא דיא ראטהע צו מאסקירען, וועלכע איהר געזיכט בעדעקקטע.

„וועלך פראכטיגע געשטאלט!" שוואטצטע דיא פריינדין פארט. „דאס איזט געוויסס איין אפפיציער! דיא בירגערליכע טראכט טראגט ער וואהרשיינליך אויס פאססיאן, ניכט וואהר, מאטהילדע? ווער איזט ער? וויא הייססט ער?"

„נון, דיין מאגערער, געביקקטער העננער איזט עס," אנטווארטעטע מאטהילדע לאכעלנד.

העננער וואר העראנגעקאממען אונד פערביינגטע זיך פאר דען דאמען. מאטהילדע האטטע זיך פאנגענאססען, קיין ווארט איבער זיין אויסבלייבען אדער איבער זיין שפאטקאממען צו זאגען. נעסטאוו זיינעריזייטס וויעדער וואר ענטשלאססען, קיין ווארט דער ענטשולדיגונג פארצוברינגען, וועגן ער ניכט געפראגט ווערדען זאללטע.

מאטהילדע שטעללטע איהן איהרער פריינדין פאר, דערען צונגענפערטינקייט וויר בערייטס קעננען געלערנט

איז דעם שטענדיג. אבער די פארנעסטיגע רעדע דעם מיניסטערפרעזידענטען קאן ניכט אלס מודערנע טיסא'ס בעטראכטעט ווערדען, דענן זיא וואהרען איין איינפערשטאנדניסע מיט דעם מיניסטער דעם אייסערן פריהער וארגעהאלטען איינגעזעטצט אונד אויסגעארבייטעט. דאמיט זיא קיין ווארט איים דער אנטווארט פאן רוסלאנד אין מיסגינסטיגעם זינע געדייטעט ווערדע. גאנץ אנדערס וואהרע די אבגעהאלטען טיסא'ס איינגעפאללען, ווענן זיא — וואס מאן זאגט — פרייא פאן דער לעבער ווען גע־שפראכען ווארדען וואהרע, ווענן ער עבען אפפען אונד אהנע רוקזיכטען האטטע שפרעכען דירפען.

די רעדע טיסא'ס איזט זא איינגעפאללען דאס זיא גאנץ גוט אויך זאגט האטטע פאן איהם געהאלטען ווערדען קאננען, ווענן אן איהן קיינע אינטערפעללאציאן געריכטעט ווארדען וואהרע. דער מיניסטערפרעזידענט זאגטע זא אויך גלייך צום בעגיננע זיינער רעדע, דאס ער איהם בעהוטזאמקייט עס אינטערלאססע, אין די פראגען דער הערן אינטערפעללאנטען נאהער איינצוגעהען. זיינע אויס־פיהרונגען וואהרען אללגעמיין געהאלטען אונד צייגטען ניכטס אנדערעס, אלס דאס ער בעשטיממטע פערזיכערונגען אין בעטרעפף דער ערהאלטונג דעם פריעדענס ניכט אבגעבען קאן. — זא איזט נאך דער רעדע טיסא'ס די פאליטישע לאגע איס ניכטס בעססער גע־שטאלטעט, אלס זיא פאר דרייצעהן וואר: מאן קאן זאגאר זאגען, דאס זיא יעטצט נאך ערנסטער ערשיינט. דען טיסא האט די נאכריכטען פאן דען איינפאללענדען טרופפען אונד פערשטארקונגען רוסלאנדס אן אונזערער גרענצע אויסדריקקליך בעשטאטיגט, אונד צווארט מיט דעם בייפיגען, דאס דיעזע טרופפענשיבע אין נייעסטער צייט אין גראססערעם מאססע ערפאלגטען. — דאס איזט די ענטשיידענדע ערנסטעסטע שטעללע דער פארנעסטיגען רעדע טיסא'ס.

וואס וויר טראסטליכעס אן דיעזער רעדע פינדען, איזט די דייטליכע ערקלארונג דעם מיניסטערפרעזידענטען, דאס ניכט דער גערינגסטע גרונד פארהאנדען וויא, אן דעם געגענזייטיגען גוטען גלויבען דער צור אויפרעכטהאלטונג דעם פריעדענס אונד צו איהרער איינענען זיכערהייט פערבינדעטען מאכטע צו צווייפעלן.

די רעדע דעם מיניסטערפרעזידענטען ווירד זעהר פערשידען געדייטעט, זיא האט געמישטע גע־פיהלע הערפארגערופען: דאס אללין צייגט, דאס די נערארדע קיין מיסטער אן קלארהייט איזט. וויר פאססען דען אינהאלט דערזעלבען קורץ אין דעם פאלגענדען זאטצע צוזאממען: וויר וועהנען אונז זעהר נאך דעם פריעדען אונד האפפען אויף די ערהאלטונג דעסזעלבען; אבער פיעלע אומשטאנדע דייטען דאראויף הין, דאס וויר צור אבוועהר ענטשלאססען זיין מיססען.

צור לאגע.

די מיליטארישען בעוועגונגען רוסלאנדס נעהמען אימער איינען בעדראהליכערען כאראקטער אן. אין פעטערסבורג מאנט איין פארטליכער קריעגסראטה אונטער דעם פארזיטץ דעם גראספירסטען ניקאלויס, דער איים לעטצטען רוססיש־טירקישען קריעגע דאס אבערקאממאנדא האטטע. אן דיעזעם קריעגסראטהע נעהמען זעבס מיליטאר־גובערנארע דעם רוססישען רייכעס טהייל, אונד צוואר: די גענעראלע נירקא (ווארשויא), גאנעטצקי (ווילנא), דרענטעלען (קיעוו), ראאפ (אדעססא), דאנדוקאפף־קארסאקאפף (קויקאזוס) אונד העטמאן דער דאנישען קאזאקען פירסט מירסקי. עס שיינט, דאס דיעזע גענעראלע דאצו בעשטיממט זיין, אים נאכסטען קריעגע די רוססישען טרופפען צו בעפעהליגען.

וויא מאן זיעהט לאססט זיך רוסלאנד דורך די הערדשנדע איירעגונג אין דעם פערפאלגען אונד דורכפיהרען זיינער פלאנע ניכט הינדערן. עס זעטצט דיעזער איירעגונג וואהל בערוהיגענד זיין װאללענדע פערזיבערונגען ענטגעגען, די אבער ניכט דען געריגסטען גלויבען פערדיענען.

נאך איינער מעלדונג איים ווארשויא ווערדען דארט אויף דער ציטאדעלע־שטראססע נעבען דער ארטיללעריע־קאסערנע צוויא נאטה־קאסערנען ערריכטעט, אין וועלכע דאס וואלהיניער גארדע־רעגימענט איינציעהען זאלל. ווית איינגען טאגען ווערדען דארט אין גראססען מאססען ביאהאלץ, שייפעלן, האקקען אונד אנדערע רעקוויזיטען אנגעקויפט. דען פאלנישען ניטשבעזיצערן געגענאיבער וויערערהאלט מאן ביא יעדער געלעגענהייט די וועניג גליבהאפטע פערזיכערונג, דאס געגענווארטיג ניעמאנד אן דען קריעג דענקט.

צור טאגעסגעשיכטע.

אים אונגארישען אבגעארדנעטענהויזע ווארדע פארגעסטערן די איינצעלבעראטהונג איבער דאס באדגעזעטץ פארט־געזעטצט. צום שלוססע דער זיטצונג בעאנטווארטעטע מיניסטערפרעזידענט טיסא די אן איהן געריכטעטען אינטערפעללאציאנען דער אבגעארדנעטען העלפי אונד פערצעל אין זאכען דער אויסווארטיגען פאליטיק. די אנטווארט, וועלכע וויר אן לייטענדער שטעללע אויספיהרליך ווידערגעבען, ווארדע פאם הויזע איינשטיממיג צור קענטניס גענאממען, נאכדעם אויך די ביידען אינטערפעללאנטען זיך מיט דערזעלבען צופריעדען ערקלארטען. העלפי זאגטע, דאס ער איים דער אנטווארט טיסא'ס די ליבערע האפפנונג ענטנעהמע, דאס איינער מיניסטעריום דעם אייסערן פאלגענדעס פראגראמם בעפאלגען ווערדע: רוסלאנד צואר ניכט צום קריעגע הערויספאדערן, אבער דעמזעלבען אויך קיינע קאנצעססיאנען, קיינע צוגעשטאנדניססע מאכען.

*

אין אסטערר ייך רופט דער פאן אונז בעריהמט מיטגעטהיילטע שילאנטראג דעם פירסטען אלאיז ליכטענשטיין גראססע ערבישטערונג הערפאר. דער וויענער געמיינדעראטה זאהל, אלס אויך אנדערע קארפער־שאפטען דער רעזידענץ נעהמען ענטשידען שטעללונג געגען דיעזען אנטראג, וועלכער די אבער־הערשאפט דער גייסטליכקייט אין דען שולען פער־לאנגט.

*

אים דייטשען רייכסטאגע פינדעט יעטצט איינע ערנסטע דעבאטטע איבער דאס פערלאנגען דער רעגיערונג שטאטט, דאס דאס געגען די זאציאליסטען הערשענדע אויסנאהמסגעזעטץ ניכט נור פערלאנגערט, זאנדערן אויך דאדורך פערשארפט ווערדע, דאס די זאציאליסטען דער דייטשען שטאאטסבירגערשאפט פיר פערלוסטיג ערקלארט אונד איים דעם לאנדע פערוויעזען ווערדען זאללען. די זאציאליסטישען אבגעארדנעטען, אין ערסטער רייהע דער דעפוטירטע זינגער, גרייפען די רעגיערונג העפטיג אן, וייל די בער־לינער פאליצייא פערדאכטיגע אונד בעשאלטענע אינ־דיווידועען לגעדונגען האבע, אום איהר אין דער שווייץ שפיאנדיענסטע צו לייסטען. זינגער זאגטע: די רעגיערונג ציעהט וועלכעס דאס פער־ברעכען אויף, איהרע ארגאנע פערבינדען זיך מיט דען אויסלאנדישען אנארכיסטען, אום דאנן מאטע־ריאל געגען די זאציאליסטען צו ליעפערן. צור געזעטצעספערלאנגע וועלכע זאגטע ער: איינע שאנדע איזט עס, ווענן אין דייטשלאנד זאלכע געזעטצע גע־מאכט ווערדען, וואפיר ער פאם פרעזידענטען צור

געשיכטע

דעם אונגארישען פרייהייטסקאמפפעס.

(9־טע פארטזעטצונג.)

אם 11. אפריל פאנד די פייערליכע איבערגאבע דער סאנקציאנירטען געזעטצע שטאטט, וואבייא דער קא־ניג פאלגענדעס זאגטע: „איך ווינשע פאם הערצען די וואהלפאהרט מיינער געטרייען אונגארישען נאציאן, דענן דארין פינדע איך מיינע איינענע וואהלפאהרט. וואס צור ערציעלונג דערזעלבען פאן מיר פערלאנגט ווארדע, האבע איך ניכט נור געטהאן, זאנדערן איך איבערגעבע עס אויך מיט מיינער קאניגליכען וואָרטע בעקראפטיגט, דיר, טהייערער פעטטער, אלס דעם פאלאטין פאן אונגארן, אונד דורך דיך דער געזאממטען נאציאן, אין דערען טרייע מיין הערץ איינע גראססע בערוהיגונג פינדעט."

9.

פארציבען דעם שטורמעס.

די נאציאן פערמאכטע זיך פאר פריידע קוים צו פאססען, אלס זיא איבער די געזעטצע סאנקציאנירט וואוסטע. דאס פאלק פייערטע די פרייהייט אונד יעדערמאנן ווינשטע זיך אין דען האפפנונגסרייכען איינער גליקקליכען צוקונפט.

שאנדערע איינען דאנגען זאהען שאן דאמאלס פינסטערע געוויטטערוואלקען אויפשטייגען, וועלכע דען נאהען אויסבראך דעם שטורמעס בעפירכטען ליעססען.

די בעוועגונג אין קראאציען בעגאנן איינע אינער נאטירליכע געשיכטע איינצונעהמען, די ...

...טען, אין געמאססהייט דער געמיינזאמען פערפאססונג אונד צוזאמענבינדונג דיים 700 יאהרען אין פרייד אונד לייד מיט אונגארן פערבונדען, פערלאנגטען נון, פאן אינצעלנען אויפ־ווינגלערן געהעטצט, פאם מוטטערלאנדע אום יעדען פרייז לאזגעטרעננט צו ווערדען אונד דען געזעטצליכען פערבאנד צו לאזען, דען יאהרהונדערטע געהיילגט האטטען. אין דער אם 21. יאנוער שטאטטגעפונדענען גענעראלפערזאממלונג דעם וואראסדינער קאמיטאטס ווארדע די טרעננונג אפפענטליך בעאנטראגט אונד פאנד ביא דעם גאססטען טהיילע דער דערגער קראאטישע אונטערשטיטצונג. איינען מאנאט שפאטער ווארדע אים אגראמער קאמיטאט גענע־ראלפערזאממלונג געהאלטען, אויף דער מאן דען בעשלוסס דעם וואראסדינער קאמיטאטס צור שפראכע בראכטע. אויך היער פאנד די אידעע איינינגען אנקלאנג. די גראססע מעהרהייט יעדאך פערוויעז דאס וואראסדינער קאמיטאט אויף דאס בייספיעל דער פארפאהרען, וועלכע שטעטס מיט ברידערליכער ליעבע אן אונגארן הינגען אונד די געוואה־רונג איהרער רעכטע ריכטען ווינשע נור פאן דער געזעטצגעבונג ערווארטעטען.

זא שטאנדען די דינגע אין קראאציען ביז די ער־איינגניססע אין וויען אונד פעסט איינטראטען. די אדרעססע דעם אונגארישען לאנדטאגעס בערוהיגטע פיר איינינע צייט די געמיטהער, אונד די צוואלף פעסטער פונקטע ווארדען אויך פאן דען קראאטען אהנע פארטייאונטערשיעד מיט בעגייסטערונג אויפגענאממען. דאך דיעזע פריעדליכע שטים־מונג היעלט ניכט לאנגע אן.

אלס די נאכריכט פאן דען פעסטער בעוועגונגען נאך קראאציען דראנג, גלויבטע די אונגארנפיינדליכע פארטייא די שטונדע געקאממען, דא זיא איהר פארהאבען פערווירקליכען קאננע: לאסטרעננונג קראאציענס אונד סלאוואניענס פאם מוטטערלאנדע אין אדמיניסטראטיווער בעציעהונג. אן דער שפיטצע דער איינפוהייגלער שטאנד לודוויג גאי, דער אן אללען ארטען די קראאטען געגען די אונגארן אויפהעטצטע.

אויף דען 25. מערץ ווארדע איינע נאציאנאלפער־זאממלונג צו אגראם איינבערופען. פאן דער אונגארנפיינדליכען פארטייא ערשיענען פיעלע, פאן דען אונגארישגעזינטען קאם ניעמאנד.

די פערזאממלונג ריעף, אים איהרע פלאנע דורכ־צוזעטצען, דען אבריסטען באראן יאזעף יעללאטשיטש איינשטיממיג צום באנוס (שטאטטהאלטער) אויס, ווארויף זיא די נאציאנאלווינשע אין דרייסיג פונקטען צוזאממענפאססטע, די איינע דעפוטאציאן בעהופס דער בעשטאטיגונג זר. מאיעסטאט דעם קאניג איבערריי־כען זאללטע. אין דער אדרעססע ווארדע אונטער אנדערעם איין בעזאנדערעס קראאטישעס מיניסטעריום אונד דאמיט די פאללינע לאזטרעננונג פאן אונגארן אלס וואונש אויס־געשפראכען.

דיעס געשאה עבען צו דערזעלבען צייט, אלס איבער די געוואהרונג איינעס פאללשטאנדיגען אונגארישען מיניסטעריומס די ענטשיידונג געטראפפען ווערדען זאללטע.

פערדינאנד, דורך אונערפרייליכע נאכריכטען פאן אללען זייטען בעאנגסטיגט אונד פאן יאמהגעבערן אוס־געבען, די עס ניכט אין איהרעם אינטערעססע פאנדען,

אים די נאכריכט פאן דען פעסטער בעוועגונגען